

Vaše značka 5619400/20/2000-11050-101586
Sp. zn. 3363/2019/VOP/JŠ
Č. j. KVOP-4357/2021
Datum 1. února 2021

Vážený pan
Ing. Václav Žemlička
ředitel
Finanční úřad pro hlavní město Prahu
Štěpánská 619/28
112 33 Praha 1

Vážený pane řediteli,

obracím se na Vás v rámci šetření, které jsem zahájil na základě podnětu pana A., bytem xxxx (dále také „stěžovatel“). Stěžovatel měl výhrady k postupu Finančního úřadu pro hlavní město Prahu, územního pracoviště pro Prahu 10 (dále také „správce daně“ nebo „územní pracoviště pro Prahu 10“), který v roce 2019 zahájil kroky k vymození nedoplatku na dani z nemovitých věcí za zdaňovací období let 2014 až 2016, přestože věděl, že stěžovatel v uvedených letech vůbec nebyl poplatníkem daně.

K mým závěrům ze šetření týkajícím se vymáhání nezákonně stanovené daně jste se blíže nevyjádřil a nepřijal jste žádné opatření k nápravě. Vydávám proto toto závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.¹ Součástí stanoviska jsou návrhy opatření k nápravě.

Závěry šetření

Při šetření jsem dospěl k závěru, že správce daně nepochybil, když stěžovateli v letech 2014 až 2016 vyměřil daň v souladu s poslední známou daní. Správce daně totiž z důvodu nesplnění oznamovací povinnosti považoval stěžovatele nadále za poplatníka. Rozhodnutí o stanovení daně přitom již není možné změnit (zrušit) cestou doměření daně ani nařízením přezkumu, neboť již marně uplynula lhůta pro stanovení daně.

Mám však za to, že pokud správce daně ví o skutečnosti, která zakládá nezákonnost exekučního titulu, neměl by vůbec přistupovat k exekuci. Správce daně proto pochybil, když přistoupil k vymáhání nezákonně stanovené daně. Vymáhání daně na osobě, která vůbec nebyla poplatníkem, a navíc za situace, kdy daň z nemovitých věcí již byla uhrazena jiným poplatníkem, je nutné považovat za zjevně nespravedlivé a rozporné se základním cílem správy daní.

Rovněž jsem uvedl, že správce daně postupoval v rozporu se zásadou rychlosti, když podnikl první kroky k vybrání nedoplatku až v roce 2019. Pokud by správce daně začal řešit úhradu nedoplatku dříve, eliminovalo by se riziko, že marně uplyne lhůta pro nařízení přezkoumání nezákonných rozhodnutí o stanovení daně.

Vaše vyjádření

Uvedl jste, že Odvolací finanční ředitelství zrušilo na základě odvolání stěžovatele platební výměry na úrok z prodlení. Vymožený úrok z prodlení proto správce daně stěžovateli vrátil.

¹ Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

Poukázal jste rovněž na probíhající řízení u Městského soudu v Praze sp. zn. 8 Af 20/2019, v jehož rámci správce daně sdělil, že byly splněny všechny podmínky pro zahájení daňové exekuce. Dodal jste, že neshledáváte důvody pro zastavení daňové exekuce ani pro prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně.

Závěrem jste sdělil, že na září 2020 byla nařízena vnitřní kontrola na územním pracovišti pro Prahu 10 k prověření dodržování zásady rychlosti při předávání nedoplatků na dani z nemovitých věcí k vymáhání.

Rozhodnutí o odvolání

V reakci na Vaše vyjádření jsem požádal Odvolací finanční ředitelství (dále také „odvolací orgán“) o poskytnutí rozhodnutí o odvolání ze dne 26. února 2020, č. j. 8344/20/5100-31462-711896, 8345/20/5100-31462-711896 a 8346/20/5100-31462-711896, abych se mohl blíže seznámit s důvody vedoucími ke zrušení platebních výměrů na úrok z prodlení.

Z rozhodnutí o odvolání vyplývá, že odvolací orgán se řídil zásadou materiální pravdy zakotvenou v § 8 odst. 3 daňového řádu² a základním cílem správy daní podle § 1 odst. 2 daňového řádu. Odvolací orgán dospěl k závěru, že stěžovatel nebyl poplatníkem daně, a proto nemohl být v prodlení s úhradou daně, a nemohl mu tak vznikat úrok. Odvolací orgán poukázal, že cíl správy daní byl naplněn, když skutečný poplatník uhradil daňovou povinnost.

Právní závěry odvolacího orgánu vítám. Mám za to, že odvolací orgán správně zohlednil výjimečné okolnosti případu stěžovatele. Výsledek odvolacího řízení mě jen utvrzuje v závěrech ze šetření. Správce daně neměl vycházet pouze z formálních předpokladů pro předepsání úroku z prodlení a ze stejných důvodů neměl ani přistoupit k nařízení daňové exekuce. Správce daně měl naopak zohlednit, že stěžovatel nebyl poplatníkem daně, a tedy vůbec nemohl být v prodlení s placením daně. Pokud nebyl v prodlení, jak správně poukázal odvolací orgán, nemohl správce daně ani nařídít daňovou exekuci.

Závěrečné stanovisko

Ve zprávě o šetření jsem se zabýval judikaturou Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, podle které neplatí absolutně teze o oddělitelnosti nalézacího a exekučního řízení. Dokonce i v exekučním řízení lze ve výjimečných případech úspěšně zpochybnit vykonatelný exekuční titul. Podle Nejvyššího správního soudu může být důvodem pro zastavení exekuce: (1) existence okolností, pro které další provádění výkonu je způsobilé založit kolizi s procesními zásadami, na nichž je výkon rozhodnutí vybudován, (2) výkon rozhodnutí se přičí účelu, který se jím sleduje, totiž zajistit (efektivní) splnění povinnosti vyplývající z vykonávaného titulu, (3) výkon rozhodnutí by vedl ke zjevné nespravedlnosti nebo (4) by výkon rozhodnutí byl v rozporu s principy právního státu.

V případě stěžovatele přitom správce daně měl v době nařízení daňové exekuce informace o tom, že stěžovatel vůbec není poplatníkem daně. Rovněž správce daně věděl, že daň již vybral od skutečného poplatníka a chystá se ji vybrat podruhé.

² Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

Setrvávám na své závěru, že vymáhání daně na stěžovateli bylo zjevně nespravedlivé a nezákonné. Ve svém vyjádření jste neuvedl nic, co by mělo vliv na moje závěry. Naopak výsledek odvolacího řízení ohledně platebních výměrů na úrok z prodlení je zcela v souladu s mými závěry. Odvolávání se na formální předpoklady zahájení exekuce bez ohledu na výjimečné okolnosti případu stěžovatele je nepřijatelně formalistické. Mám za to, že správce daně postupoval v příkrém rozporu se základním cílem správy daní a zásadou materiální pravdy.

Závěrečné stanovisko nevydávám pouze v části šetření, ve které jsem poukázal na liknavý postup správce daně při předávání nedoplatku k vymáhání. Oceňuji, že jste se rozhodl prověřit plynulost postupu územního pracoviště pro Prahu 10. Věřím, že přijaté opatření zajistí do budoucna plynulý postup správce daně.

Jako opatření k nápravě Vám navrhuji, aby správce daně využil postup podle § 124 daňového řádu a zrušil exekuční příkaz ze dne 15. května 2019, č. j. 4580375/192010-80541-111626, a změnil rozhodnutí o námitce ve věci vyzoomění o nedoplatku ze dne 10. dubna 2019, č. j. 2966682/192010-70462-111241, tak, že námitce stěžovatele vyhoví v souladu se závěry obsaženými v mojí zprávě o šetření.

Současně navrhuji, aby správce daně vyplatil stěžovateli jako opatření k nápravě úrok z neoprávněného jednání správce daně podle § 254 odst. 2 daňového řádu účinného do 31. prosince 2020, tedy do 31. prosince 2020.

Vážený pane řediteli, žádám Vás, abyste mi podle § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv sdělil, zda jste provedl navržená opatření k nápravě. Odpověď očekávám v zákonné lhůtě **30 dnů** od doručení tohoto stanoviska. Stanovisko zasílám také stěžovateli.

Pokud nepřijmete navržené opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudou považovat za dostatečná, podle § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv vyzoomím Odvolací finanční ředitelství a Generální finanční ředitelství, případně mohu o svých zjištěních informovat veřejnost včetně sdělení jmen osob oprávněných jednat jménem Finančního úřadu pro hlavní město Prahu.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(stanovisko je opatřeno elektronickým podpisem)